

7 Про своє захоплення генієм Великого Кобзаря, власні творчі проекти і мистецькі заходи «Урядовому кур'єру» розповідає мандрівник і шевченкознавець Руслан Теліпський

10 Постанова Кабінету Міністрів України «Питання утворення деяких центральних органів виконавчої влади»

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СУБОТА, 7 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№236 (6599)

ЦИТАТА ДНЯ

ДОНАЛЬД ТУСК:

«Якщо ми не зможемо захистити Україну від російської агресії, то це буде проблемою не тільки для України, а й для Європи загалом».

Лідер Європейської народної партії про відсіч агресивним апетитам Кремля, які не обмежуються лише нашою країною

Воїни додають сили Президенту

НАДІЙНА ОПОРА. У День Збройних сил України Президент Володимир Зеленський побував у зоні ООС, де особисто привітав захисників країни зі святом.

«За кілька днів перед дуже відповідальною зустріччю мені було дуже важливо зустрітися особисто з вами, з воїнами, які щоденно дивляться ворогу в очі й мужньо тримають оборону на сході нашої держави, — цитує УНІАН главу держави. — Усі ви маєте відчуття, наскільки сильно потрібні державі та кожному українцю. Наші Збройні сили були, є і будуть гарантом результативності всіх дипломатичних зусиль. Повірте, набагато легше вести перемовини, відчувачи вашу силу і саме вашу підтримку».

Президент пересвідчився у високій бойовій готовності наших підрозділів до будь-якого розвитку ситуації на Донбасі. «Без перебільшення, наша країна існує завдяки вам. Державу, яка не підтримує та не турбується про свою армію, ніхто ніколи не поважатиме, тому ми зробимо все, щоб втілити в життя дуже необхідні зміни для ЗСУ, не словами, а справами наближуватимемо їх до стандартів НАТО», — запевнив Володимир Зеленський.

ЦИФРА ДНЯ

14%

співгромадян підтримують формулу «мир за будь-яку ціну» з РФ, за даними Фонду «Демократичні ініціативи»

Про децентралізацію і яблукову агломерацію

У Недобоївській ОТГ молодь мотивують активно долучатися до процесу розбудови своєї громади

ВЛАДА — ТО ГРОМАДА. 7 грудня Україна відзначає важливе загальнодержавне свято — День місцевого самоврядування

Розпочалася передплата на 2020 рік. Передплату приймають усі відділення поштового зв'язку. Також її можна оформити на сайті: ДП «Преса» www.presa.ua ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua

ОПЕРАТИВНО

друкуємо закони України, укази і розпорядження Президента, урядові рішення, адже більшість із цих документів набирають чинності саме з дня опублікування в «Урядовому кур'єрі»

ОБ'ЄКТИВНО

висвітлюємо діяльність глави держави, роботу Кабінету Міністрів, органів виконавчої влади в центрі та на місцях

КОМПЕТЕНТНО

на запитання читачів відповідають авторитетні спеціалісти: урядовці, юристи, учені, лікарі

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

для ветеранів війни, пенсіонерів, чорнобильців, студентів

для інших передплатників та підприємств і організацій

на 1 місяць	30 грн	52 грн
на 3 місяці	90 грн	156 грн
на 6 місяці	180 грн	312 грн
на рік	360 грн	624 грн

Соціальний передплатний індекс 40227

УВАГА! Послуга за приймання передплати на 2020 рік — безкоштовна.

Передплатний індекс 61035

Газета для тих, хто приймає рішення

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 6 грудня 2019 року

USD 2387.7034 за 100 доларів США

EUR 2648.9182 за 100 євро

RUB 3.7417 за 10 рублів

AU 352090.74

AG 4090.14 за 10 трійських унцій

PT 216803.47

PD 444112.83

4 820103 080053

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Уряд працює над стрімким здешевленням державного боргу

СТРАТЕГІЯ. Міністерство фінансів має намір наступного року скоротити обсяг такої заборгованості до 50% внутрішнього валового продукту

Наталія ПИСАНА
для «Урядового кур'єра»

Уряд працює над тим, аби вже цієї зими максимально велика кількість людей отримали менші платіжки за комунальні послуги. На цьому під час години запитань до уряду в парламенті наголосив Прем'єр-міністр Олексій Гончарук, коментуючи заяву Президента Володимира Зеленського про істотне зменшення платіжок узимку 2021 року. «Відчутне зниження тарифів можливе після приведення до ладу комунального господарства та заміни зношених мереж, через які відбуваються великі втрати. Рівень втрат у мережах окремих міст становить понад 50%. Ми просто гріємо повітря», — підкреслив Прем'єр.

Олексій Гончарук казав і про те, що уряд до кінця року очікує на серйозну зміну ситуації в Укрзалізниці. Кабмін звернувся до наглядової ради компанії, щоб там переглянули ефективність роботи менеджменту Укрзалізниці та ухвалили відповідні кадрові рішення. «Наразі в Укрзалізниці дуже складна ситуація, оскільки є багато питань, пов'язаних із корупцією, але на менеджмент компанії безпосередньо може вплинути незалежна наглядова рада. Уряд на-

Інфографіка з офіційного сайту Міністерства фінансів

полягає, щоб корупцію в Укрзалізниці було негайно припинено, і робить усе залежне, щоб це сталося якнайшвидше», — зауважив очільник Кабміну.

Убезпечитися від ризиків

Про опалювальний сезон говорила у Верховній Раді і міністр фінансів Оксана Маркарова. Вона наголосила, що уряд у проєкті державного бюджету на 2020 рік передбачив достатньо коштів для підтримки всіх субсидіантів на опалювальний сезон. «Слід сказати, щоб усі були абсолютно спокійні: всім субсидії буде надано. Критерії їх надання на

цей опалювальний сезон не змінювалися», — цитує УНІАН слова міністра.

Міністерство фінансів має намір наступного року скоротити обсяг державного боргу до 50% від внутрішнього валового продукту, притому, що цього року він становить 60% до ВВП. За словами Оксани Маркарової, валютна чутливість державного боргу призвела до того, що в кризовий період він становив 80% до ВВП. «Ми безумовно знижуватимемо співвідношення держборгу до ВВП. Менше 40 відсотків до кінця 2024 року — наша мета. Так торгова політика перейде в нормальне русло», — зауважила міністр.

Згідно з інфографікою, представленою під час виступу міністра, державний та гарантований борг України станом на 31 жовтня 2019 року становив 2045,4 мільярда гривень, або 81,8 мільярда доларів США. Частка внутрішнього боргу — 40,6%. Зовнішнього — 59,4%. Оксана Маркарова акцентувала, що відповідно до Стратегії управління боргом на найближчі роки, міністерство працюватиме над зниженням витрат на обслуговування державного боргу і збільшенням пільгового кредитування. «Ми збільшуватимемо пільгове кредитування не лише в бюджет, а й пільгове кредитування

інфраструктурних проєктів, що дуже важливо для підтримки економічного зростання. Збільшуватимемо гривневу частину нашого боргу — вона має бути більшою ніж 50%, щоб ризики від валютних коливань менше впливали. Ми впевнено розмістимо дво-, три-, чотири- і навіть шестирічні папери на місцевому локальному ринку. Найголовніше — стрімке зниження вартості боргу. На початку року був дуже обмежений попит і політично нестабільна ситуація перед виборами, коли внутрішні банки неохоче інвестували, й ставки доходили до 19—20% у гривні. Нам вдалося завдяки відкриттю ринку, відкриттю інфраструктурної інформації дуже стрімко знизити борг. Минулого тижня ми розмістили валютні облігації під 3,88%. Це найнижча ставка в Україні. А гривневі трирічні облігації з майже 20% зменшилися до 12,4%, і це не межа. Ми й надалі знижуватимемо строки й ставки», — запевнила міністр.

На черзі податкова реформа

У 2020 році Мінфін планує швидко провести комплексну діагностику

податкової системи країни й за її підсумками розробити план імплементації податкової реформи. «Ми дуже давно не проводили таку комплексну систему діагностики, а за останні кілька років було багато змін. Плануємо із січня й протягом кількох місяців проведення діагностики і, паралельно, напрацювання з урядом, парламентським комітетом і з бізнесом пропозицій щодо податкової реформи», — зазначила Оксана Маркарова.

Прояснила міністр і ситуацію щодо продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом: «Україна має виконати всі пункти нової програми співпраці з МВФ до кінця, тому переговори тривають так довго. Нову програму на три роки не можна обговорити за тиждень, оскільки йдеться про програму, яку ми плануємо виконувати, і з реалістичними термінами. Цього разу уряд має до кінця виконати програму співпраці, на відміну від попередніх періодів. Ми повинні не просто почати виконувати нову програму й припинити, як це було багато разів, або почати виконувати й відмовитись. Ми маємо виконати її, вийти з неї й мати економіку в такому стані, щоб не потребувати допомоги МВФ».

Коментар Прем'єр-міністра Олексія Гончарука у фейсбуці щодо ліцензій на видобуток вуглеводнів

УРЯД У СОЦМЕРЕЖАХ. «Позбавляємося від «сплячих ліцензій» на видобуток нафти й газу! Ми нарахували 80 ділянок в країні, придатних до видобутку. Але вони «сплять», бо через корупцію їх колись уже привласнили окремі товариші, які роками чекають, поки до влади прийдуть «свої».

Україна має ефективно розпоряджатися надрами. Без «смотрящих» і груп впливу. Ми розробили законопроект, який стимулюватиме повернути ліцензії. Дуже просто: або видобуваєш на тій ділянці, яку отримав від держави, або платиш податки від газовидобування, але без прибутку.

Таким чином, уряд встановить щомісячну рентну плату за ділянки, на які видано дозвіл понад 3 роки тому. Точна вартість залежатиме від розміру площі та дати видачі дозволу. Не спроби платити — повертайте. У разі свідомої тривалої несплати ліцензії призупинятимуть, а вже потім анулюватимуть у судовому порядку. Справжніх інвесторів знайдемо на прозорих е-аукціонах.

Такий досвід уже успішно працює в США, Великій Британії, Норвегії, Хорватії та деяких інших країнах. А от в Україні поки що 30 відсотків від усіх виданих спецдозволів на користування нафтогазоносними надрами — «сплячі». Ця історія піде в минуле.

Окрім того, галузь має купу архаїчних бар'єрів, які не дають змоги їй розвиватися. Для похваллення українського газовидобутку ми вже розробили комплекс важливих законодавчих змін, зокрема до Кодексу України про надра, до Закону «Про нафту і газ» та Закону «Про угоди про розподіл продукції». Сподіваюся на підтримку Верховної Ради!

До слова, новий голова Держгеонадр Роман Опімах презентує Інвестиційний атлас надрокористувача. Це путівник для інвестора, на якому нанесено готові до надрокористування об'єкти. Інформацію доповнюватимуть й оновлюватимуть безперервно. Галузь потребує рішучої мобілізації! Працюємо далі!»

Комісія має розібратися з пожежею в одеському коледжі

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

АКТУАЛЬНО. Кабінет Міністрів під час учорашнього позачергового засідання створив Урядову комісію з розслідування причин пожежі в Одесі.

«Співчуваю родинам загиблих та всім постраждалим у цій жахливій трагедії. Пожежі в Одесі стали не надзвичайними ситуаціями, а систематичними випадками, які заби-

рають життя людей. Ми маємо встановити причину, чому так сталося. Усіх винних буде покарано за всією суворістю закону, незважаючи на їхні посади чи статус», — запевнив Прем'єр-міністр Олексій Гончарук.

Комісія має встановити причини пожежі в Одеському коледжі економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу. Про результати розслідування комісія має доповісти

уряду до 20 грудня 2019 року, повідомляє департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів.

До її складу ввійшли перший заступник міністра внутрішніх справ Сергій Яривий, міністр освіти і науки Ганна Новосад, міністр розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства Тимофій Милованов, міністр розвитку громад та територій Альона Бабак, міністр охоро-

ни здоров'я Зоряна Скалецька, міністр соціальної політики Юлія Соколовська, голова ДСНС Микола Чечоткін, голова Нацполіції Ігор Клименко та представники Одеської облдержадміністрації.

Прем'єр-міністр також дав розпорядження ДСНС провести позачергові перевірки стану протипожежної безпеки на об'єктах підвищеного ризику, де постійно перебуває велика кількість людей.

Презентовано атлас корисних копалин. Сервіс не має аналогів в Україні

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

НАДРА. Як анонсував напередодні Прем'єр-міністр, голова Державної служби геології та надр України Роман Опімах презентував учора Інвестиційний атлас надрокористувача. Сервіс, який не має аналогів в Україні, розробили спільно з ДНВП «Геоінформ України», НАК «Надра України», ДГП «Укргеофізика» та УкрДГРІ.

«Це вперше Державна служба геології та надр реа-

лізувала подібний проєкт, ми запозичили досвід інших країн і створили путівник для інвесторів, мета якого — ознайомити надрокористувача з об'єктами, готовими для інвестування», — розповів Роман Опімах.

Атлас постійно оновлюватимуть і доповнюватимуть актуальною інформацією, запевнив посадовець. Наразі в ньому шість кошиків, що репрезентують категорії об'єктів за видами корисних копалин: вуглеводні, металіч-

ні руди, неметалічні руди, підземні води, горючі тверді копалини, дорогоцінне і напівдорогоцінне каміння. У службі відібрали перспективні площі для перших трьох категорій. Водночас, надрокористувачам пропонують самостійно номінувати лоти за будь-якою із шести категорій, повідомляє пресслужба Державної служби геології та надр.

«Кожен надрокористувач має право виставити ділянку із запропонованого переліку на відкриті електронні аукціо-

ни та номінувати свої пропозиції. Це ваш шанс перемогти у відкритих і конкурентних торгах», — зазначив Роман Опімах.

Створення атласу відбувається в межах державної політики із залучення інвестицій у галузь надрокористування. «Держгеонадра має стати прозорою сервісною установою, яка створює комфортні умови для залучення інвестицій і розвитку видобувної галузі», — резюмував Роман Опімах.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Дуже не хочеться, щоб у нас було так, як до Майдану

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ПОЗИЦІЯ. Президент Володимир Зеленський зустрівся з колишніми студентами, які були організаторами Євромайдану та постраждали в центрі Києва у ніч з 29 на 30 листопада 2013 року внаслідок звирячого побиття «Беркутом». Він подякував присутнім за згоду зустрітися на його пропозицію, підкресливши, що для нього це велика честь. «Мені завжди було цікаво, чим зараз займаються люди, з яких це все розпочалося. З яких почалася революція. Ми хотіли познайомитися особисто, хотіли поговорити, які є проблеми, бачення загалом, де ви і чим займаєтеся», — сказав Володимир Зеленський.

Молоді люди, які відіграли важливу роль у Революції гідності й стали рушійною силою протестів, переконаний Президент, — сильні особистості, тому їх варто залучати до життєдіяльності країни. Його мета почути від учасників зустрічі їхнє бачення розвитку Української держави, дізнатися про напрями, у яких вони могли б чи хотіли співпрацювати.

Присутні розповіли Володимиру Зеленському, як починався Майдан, про свої мотиви участі в протестах, які згодом переросли в Революцію гідності. Обговорювали те, як події кінця 2013-го — початку 2014 року змінили Україну.

«Що змінилося після подій 2013 року? Насамперед змінилися ми. І цього ніхто в нас забрати не зможе. Це внутрішнє відчуття свободи та впевненість, що голос кожного з нас має значення», — вважає один з учасників Євромайдану, зауваживши, що тепер кожен може вільно висловлювати свої думки, подорожувати

Європою, спілкуватися українською мовою, а країна має незалежну церкву та забезпечену армію.

«Ми вийшли тому, що вважали, що нас розвертають у бік безправ'я, коли права людини нічого не значитимуть в Україні, і в обійми Митного союзу... Кожен з тут присутніх на якийсь відсоток складається з подій Майдану. І цей шматок себе дуже не хочеться зраджувати. Дуже не хочеться, щоб у нас було так, як до Майдану. Хочеться змін, і ми всі готові докладати до цього зусиль», — додала інша учасниця тих подій.

Учасники зустрічі розповіли, чим займаються зараз. Дехто з них став захисником України і провів на фронті кілька років. Інші почали надавати волонтерську допомогу й нині тісно співпрацюють з ветеранами та профільними міністерствами. Дехто працює в освіті, науці.

Кожен із присутніх висловив свої пропозиції щодо розвитку держави, повідомляє Офіс Президента. Зокрема наголошувалося на необхідності розробки законодавства, яке дало б більше можливостей ветеранам реалізувати себе в ор-

ганах влади, інших напрямках життєдіяльності країни після служби в зоні бойових дій.

Зокрема наголошувалося на питанні захисту активістів і тих, хто обстоює права людей, громад, виступає на захист екології. Прозвучала пропозиція розширити чинність закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання

поправок прокурорів, які займалися справами Майдану, буде залучено й надалі. «Ми хочемо поставити крапку в цій справі», — запевнив Володимир Зеленський.

Президенту молоді люди вручили частину одного з пам'ятників Леніну, який було повалено в часи Революції гідності. Вони також висловили слова підтримки главі держави напередодні нормандського саміту в Парижі 9 грудня та пов'язали йому на зап'ястя стрічку в національних кольорах — таку, яку носили учасники Євромайдану.

Вони закликали Президента на

корупції» щодо викривачів корупції» на захист активістів.

Не обійшли й тему розслідування злочинів проти учасників Євромайдану. «Для вас справи Майдану це дуже особисте. І, повірте, для нас теж. Я дуже хочу, щоб ми їх закінчили. Щоб ми змогли розслідувати їх повністю, і всі ті, хто десь ходить, їздить, чи літає, а мають сидіти — щоб вони сиділи», — підкреслив Президент.

Він наголосив на важливості перезавантаження ДБР і запевнив, що після ухвалення Верховною Радою необхідних

зустрічі в Парижі не погоджуватися на вибори на Донбасі під дулами автоматів і наголосили, що хочуть повернути окуповані території, але не ціною поступок державним суверенітетом. Вони запевнили, що й зараз готові стояти за свою державу та її інтереси. «Свобода й гідність важливіші не лише за імідж, а навіть за життя. І наші хлопці на фронті це показали», — наголосили молоді активісти.

Президент подякував за підтримку й запевнив, що не зрадить інтересів України.

Шведській екоактивістці Греті Тунберг вручили Нобелівську премію

Орест ГОРЯНСЬКИЙ
для «Урядового кур'єра»

ВИЗНАННЯ. Шведська екоактивістка Грета Тунберг отримала премію «За доцільне життєзабезпечення» в Стокгольмі. Про це вона повідомила на своїй сторінці у твітері. Варто зазначити, що цю нагороду вручають лише борцям за врегулювання криз і відродження культурних цінностей. Активістка зізналася, що не очікувала такого визнання і престижної нагороди, однак дуже рада їй. «Неймовірно велика честь отримати сьогодні ввечері нагороду», — написала Тунберг.

Грета Тінтін Елеонора Ернман Тунберг (швед. Greta Tintin Eleonora Ernman Thunberg; народилася 3 січня 2003 року) — шведська школярка, екологічна активістка. У 15 років розпочала протестувати біля шведського парламенту з плакатом «Шкільний страйк за клімат», закликаючи до негайних дій щодо боротьби зі зміною клімату відповідно до Паризької угоди. Її дії підтримали в усьому світі, зумовивши масові заходи, відомі як шкільні страйки за клімат або п'ятниці заради майбутнього.

За словами Грети, вперше вона почула про зміну клімату у 8 років, але не могла зрозуміти, чому ніхто не намагається щось з цим зробити. У віці 11 років у неї розпочалася депресія, вона перестала їсти і розмовляти. За її словами, пізніше їй поставили діагноз — синдром Аспергера, компульсивний розлад і селективний мутизм.

У травні 2018 року Грета Тунберг стала однією з переможців у конкурсі статей про клімат, організованого шведською газетою Svenska Dagbladet. Газета опублікувала її статтю, після чого з нею зв'язався активіст Бу Торен з екологічної організації Fossilfritt Dalsland. На одній із зустрічей Торен висловив ідею, що школярі могли б розпочати страйк проти зміни клімату. За заявою Тунберг, ідея була заснована на страйках американських школярів, наляканих масовими розстрілами в школах штату Флорида. Вона намагається переконати інших молодих людей взяти участь у страйку, але «нікого це не зацікавило», так що вона вирішила страйкувати сама. У контексті свого шкільного страйку в Швеції Тунберг сказала: «Я наче вмираю всередині, якщо не протестую».

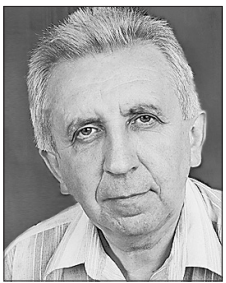

Грета Тунберг біля будівлі шведського парламенту з плакатом «Шкільний страйк за клімат». Серпень 2018 року

ПРОШУ СЛОВА!

Від «Гірко!» до «гірко...»

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

Цими днями, переглядаючи стрічку новин, натрапив на чергове повідомлення про гучне розлучення однієї із зіркових пар сучасного шоу-бізнесу. Проживши разом більше десяти років, надбавши двох діточок, подружжя раптом відчувало «самотність удвох» і вирішило розійтися, як у морі кораблі.

Втім, не просто розлучитися, а при цьому гучно грюкнувши дверима і звинувачуючи одне одного в усіх можливих і неможливих гріхах. А в підсумку колишній чоловік публічно заявив, що не вірить у подружні стосунки, а всі балачки про щасливі сім'ї — то не що інше як маячня і пустослів'я. Мовляв, самою природою закладено суперечність між чоловіком і жінкою, які ну ніяк не можуть разом прожити все (!) життя.

Можливо, це повідомлення і пропустив би повз вуха, якби не одне але. Останніми роками процедура розлучення стала настільки буденною, простою і банальною, як, наприклад, чхання під час нежиття, що нею вже нікого не здивуєш. А насправді це драма. Добре, якщо лишень для дорослих. А якщо і для дітей?

Дещо раніше ця пошесть була модною серед співаків, акторів, музикантів, художників, тобто у творчому середовищі, де пари інколи одружувалися-розлучалися по три, чотири й більше разів, то нині до культурно-мистецького бомонду активно долучилися політики, громадські діячі, активісти, словом, усі. Тож інколи складається враження, що для них це стає таким собі хобі, аби лишень залишатися на слуху, не давати забувати про себе.

Що й казати, забавка не така вже безневинна, як може видатися на перший погляд. Адже невпинно руйнується інститут сім'ї, основа держави, що вкрай негативно позначається на її функціонуванні. І якщо хтось спробує заперечити крилате «міцна сім'я — міцна держава» — з того нічого не вийде.

Якось подумалося: а можливо й справді у цій царині відбуваються якісь невидимі тектонічні зсуви, які непідвладні кучцому середньостатистичному розуму? На щастя, вчасно схемнувся, пригадавши не тільки Адама і Єву, а й сотні і тисячі прикладів щасливих подружніх пар, якими багаті не тільки мої рідні Суми.

Подумалося: чому про них так мало розповідають у газетах, по радіо, на телебаченні? Невже немає сімейних пар, які могли б поділитися своїми секретами подружньої гармонії, рецептами щасливого довголіття?

Є, до того ж на вибір. Наприклад, у Сумах десять років поспіль восени працівники міської бібліотечної мережі влаштовують свято «Золото рідного міста», збираючи сімейні пари, які прожили в шлюбі півстоліття і більше. Свого часу, готуючи матеріал на цю тему для «Урядового кур'єра», ще раз упевнився в народному спостереженні: усі щасливі сім'ї схожі одна на одну, а кожна з нещасливих нещаслива по-своєму.

Для будь-якої держави належна сімейна політика так само важлива, як і економічна, соціальна, освітня, молодіжна... Тим паче зараз, коли сімейні цінності катастрофічно нівелюють і знецінюють. То чому ж і досі не сформовано чітку державну концепцію підтримки сім'ї, про яку стільки балачок і жодного результату? Натомість часто маємо рецидиви, які навряд чи працюють на утвердження сімейних цінностей, а ллють каламутну воду на нетрадиційний млин.

Якось по всеукраїнському радіо почув анонс про презентацію книжки одного молодого автора, за словами диктора, дуже цікавого і перспективного. Припав вухом до приймача. Так званий письменник 18-річний Едик почав розповідати сюжет книжки, в основі якого нерозділене кохання до свого ... ровесника Аркадія. Отакої! І це тоді, коли знаю щонайменше десяток прізвищ справді талановитих молодих прозаїків і поетів, чиї твори дали б фору літературним потугам Едика. Але про них або ні гу-гу, або вкрай зрідка.

А згодом по одному із вітчизняних телевізійних каналів показали сюжет про одруження двох ... хлопців, які для шлюбної церемонії поїхали до однієї з країн, бо в Україні їхнє кохання не могли офіційно зареєструвати. Слухав-дивився на це і стало образливо та гірко за нищість і недолугість деяких ЗМІ, які чи то навмисно, чи задля розваг пропонують отаку полуничку як молодим, так і дорослим слухачам-глядачам.

Але все одно переважає інше. Згадав одну із зустрічей кількарічної давності з народним артистом України нашим легендарним оперним співаком Анатолієм Мокренком у його рідних Тернах на Сумщині, де у травні проходив черговий конкурс сільських дитячих хорів «Співаймо разом!» Анатолій Юрійович розповів, що саме того дня в них з дружиною Марією — золоте весілля.

«І ви поїхали на конкурс?» — не втримався від запитання. «Поїхав, — підтвердив співак. — Марія сама сказала, що не годиться підводити діточок. А золоте весілля відзначимо завтра-післязавтра з дітьми, онуками. Я свою дружину завжди в усьому слухаю...»

А я слухав свого старшого товариша — мудрого, розважливого, відповідального у словах і діях, який із власного досвіду знає: у світі є кохання, є щасливі сім'ї, в яких цінують одне одного, бережуть, турбуються. Слухав і радів. І не вірив тим парам, які стверджують, що в любові-злагоді з однією людиною не можна прожити все життя.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**Про присвоєння почесного найменування
201 зенітній ракетній бригаді
Повітряних Сил Збройних Сил
України**

З метою відновлення історичних традицій національного війська щодо назв військових частин, зважаючи на зразкове виконання поставлених завдань, високі показники в бойовій підготовці, **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Присвоїти 201 зенітній ракетній бригаді Повітряних Сил Збройних Сил України почесне найменування «імені гетьмана Пилипа Орлика» та надалі іменувати її — 201 зенітна ракетна бригада імені гетьмана Пилипа Орлика Повітряних Сил Збройних Сил України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
4 грудня 2019 року
№ 881/2019

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**Про присвоєння почесного найменування
46 окремому штурмовому батальйону
54 окремої механізованої бригади
Сухопутних військ Збройних Сил
України**

З метою відновлення історичних традицій національного війська щодо назв військових частин, зважаючи на зразкове виконання поставлених завдань, високі показники в бойовій підготовці, **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Присвоїти 46 окремому штурмовому батальйону 54 окремої механізованої бригади Сухопутних військ Збройних Сил України почесне найменування «Донбас» та надалі іменувати його — 46 окремий штурмовий батальйон «Донбас» 54 окремої механізованої бригади Сухопутних військ Збройних Сил України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
5 грудня 2019 року
№ 882/2019

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**Про присвоєння почесного найменування
19 ракетній бригаді Сухопутних військ
Збройних Сил України**

З метою відновлення історичних традицій національного війська щодо назв військових частин, зважаючи на зразкове виконання поставлених завдань, високі показники в бойовій підготовці, **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Присвоїти 19 ракетній бригаді Сухопутних військ Збройних Сил України почесне найменування «Свята Варвара» та надалі іменувати її — 19 ракетна бригада «Свята Варвара» Сухопутних військ Збройних Сил України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
5 грудня 2019 року
№ 883/2019

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**Про присвоєння почесного найменування 73
Морському центру спеціального призначення
Сил спеціальних операцій Збройних Сил
України**

З метою відновлення історичних традицій національного війська щодо назв військових частин, увічнення пам'яті видатного кошового отамана Антіна Головатого, урахувавши високі показники в бойовій підготовці, зразкове виконання поставлених завдань особовим складом 73 Морського центру спеціального призначення Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Присвоїти 73 Морському центру спеціального призначення Сил спеціальних операцій Збройних Сил України почесне найменування «імені кошового отамана Антіна Головатого» та надалі іменувати його — 73 Морський центр спеціального призначення імені кошового отамана Антіна Головатого Сил спеціальних операцій Збройних Сил України.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
5 грудня 2019 року
№ 884/2019

ЦВК ІНФОРМУЄ

**ВИТЯГ ІЗ ПОСТАНОВИ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
від 5 грудня 2019 року № 1973**

«Про визнання обраним народним депутатом України Мандзія С. В. на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі»

Визнати обраним народним депутатом України на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі:

Мандзій Сергій Володимирович, 1974 року народження, освіта вища, директор, ТОВ «РЕМБУД», проживає в місті Хмельницькому, член ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ», включений до виборчого списку ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» під № 136.

Про децентралізацію і яблуневу агломерацію

Скарбничка кращих практик місцевого самоврядування поповнилася ще 30 проєктами

Оксана ГОЛОВКО,
«Урядовий кур'єр»

На вулиці сніг, холодний вітер, а майже в кожній селянській оселі місцевих громад буковинського Придністров'я довкола славного Хотина цими зимовими днями смачно пахне достиглими соковитими плодами, вирощеними дбайливими руками тутешніх господарів. Колиш про ці місця говорили «яблуневий рай». Та й тоді, й тепер садівництво на цих благодатних землях годувало родини, забезпечувало їх роботою і заробітками, наповнювало місцеві скарбнички, а вже за суспільні гроші зводили дитсадки, ремонтували школи, амбулаторії, міняли дорожнє покриття, встановлювали вуличне освітлення тощо.

Децентралізація і реформа місцевого самоврядування надали територіальним громадам, надто відносно давна вже об'єднанням, другого дихання. Бо, як жартують окремі поборники місцевої демократії, їх можна порівняти хіба що зі скасуванням кріпосництва в пріснопам'ятній колишній царсько-російській імперії. Вітчизняні громади, обрана ними влада отримали право, закарбоване в Європейській хартії місцевого самоврядування, самим управляти всіма сферами місцевого життя і робити на своїй території все, що не заборонено законом.

Тож Недобойська ОТГ (Хотинський район, Чернівецька область), скориставшись сприятливими обставинами, вирішила згуртувати довкола ідеї відродити у своєму краї садівництво, зробити його сучасним, високотехнологічним, розв'язавши певною мірою проблему зайнятості й безгрошів'я, своїх найближчих сусідів.

Цей проєкт отримав респектабельну назву «Яблунева агломерація» і вже підтвердив ефективність, економічні розрахунки і форму співпраці громад. Він став одним із переможців популярного загальноукраїнського конкурсу «Кращі практики місцевого самоврядування».

Підсумки цього творчого суперництва органів місцевого самоврядування, яке вшосте проводить Міністерство розвитку територій і громад у співпраці з Радою Європи, днями підбили у столиці. У клубі Кабінету Мі-

нопільська область), поважний інвестор обрав їхню громаду з-поміж багатьох інших лише тому, що вона запропонувала прозорі умови конкурсу, належно підготувалася для співпраці — затвердила генеральний план, провели оцінку земель, упорядкувала територію, налагодила побут. І тепер тут успішно працює підприємство з виготовлення запчастин до престижних закордонних автомобілів. А за рекомендацією першого інвестора вже прийшов другий, третій.

Цьогорічні практики, відзначені авторитетним журі дипломами та спеціальними відзнаками, — яскраве свідчення того, що українська децентралізація рішуче розірвала пута оманливої, суто декоративної й водночас безправної радянської системи, визволила розум та енергію мас.

ністрів вшановували переможців конкурсу, з-поміж яких була і згадана нами вище Недобойська ОТГ.

Так-от, цьогорічні практики, відзначені авторитетним журі дипломами та спеціальними відзнаками, — яскраве свідчення того, що українська децентралізація рішуче розірвала пута оманливої, суто декоративної й водночас безправної радянської системи, визволила розум та енергію мас. Тож громади — обласні, районні, міські, селищні, сільські — немов з чистого аркуша розпочали творити власну децентралізаційну історію.

Даруйте за патетику, деякі презентовані практики-переможці мають вигляд замалім не фантастичний. Приміром, як розповів Микола Дума, Байковецький сільський голова ОТГ (Тер-

Відразу чотири обласні ради (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська та Чернівецька) об'єднали зусилля й кошти, з тим отримали ще 10 мільйонів від держави, заручилися підтримкою місцевого бізнесу і створюють промоцію українським Карпатам — популяризують історико-культурну спадщину, зберігають довкілля, підтримують культуру. Чи чув хто-небудь про таке мудре колективне рішення якихось шість років тому, та й загалом упродовж всього часу від набуття незалежності?

Міськрада сталого серця України Кривого Рогу вирішила трохи змінити свій імідж. Промисловий туризм, який тут розпочав культивувати з 2017-го, після вступу міста до міжнародної організації «Єв-

ропейський маршрут індустріальної спадщини «Еріх», вже дає плоди. Прихильники екстриму їдуть сюди по круті враження, як от взяти участь у танцювальному флешмобі на... дні залізничного кар'єру. Уже розроблено 96 туристських маршрутів, а кількість туристів з України і з-за кордону щороку зростає.

Селищна рада маленького Немішаєвого на Київщині не вперше стала дипломантом «Кращих практик». За словами голови Сергія Замідри, саме завдяки активній діяльності місцевого молодіжного парламенту їм вже вдалося залучити у громаду 4 мільйони гривень. Тут налагодили віковий діалог між школярами, підлітками, студентами і людьми поважного віку, спільно вирішують, куди краще витратити суспільні кошти і скільки закладати в бюджет на підтримку молодіжних проєктів. Звучить справді незвично, майже фантастично. Чи не так?

Гадаю, ми назвали достатньо аргументів, навіщо нашої країні потрібні були децентралізація та реформа місцевого самоврядування.

Насамкінець процитуємо високопосадовця Генерального секретаріату Ради Європи Данієля Попеску, який зауважив, що конкурси «Кращі практики», методологію яких розробив очолюваний ним департамент доброго врядування, проходять у багатьох країнах нашого континенту — від Іспанії до Молдови та від Швейцарії до Хорватії. І мають прикладний характер, оскільки допомагають державам, які проводять децентралізацію, забезпечувати належні організаційно-технічні спроможності місцевих територіальних громад.

Процедуру затвердження перспективних планів спростили

НОРМОТВОРЧИСТЬ. 5 грудня 2019 року Верховна Рада України в другому читанні та в цілому ухвалила урядовий законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, області)» №2189 від 30.09.2019.

Закон передбачає, що об'єднання громад надалі відбуватиметься виключно за перспективним планом. Також у документі йдеться про те, що перспективні плани розроблятимуть обласні державні адміністрації і затверджуватиме Кабінет Міністрів.

Нагадаємо, за останніми даними моніторингу Міністерства регіонів, за 2015—2019 роки

перспективні плани охопили 87,6% території України. При цьому, в Одеській області перспективний план охоплює лише 40% території, в Київській — 54%, Вінницькій — 76%, Черкаській — 75% території. Закарпатська область взагалі ще не має затвердженого Кабміном перспективного плану.

В уряді передбачають, що завдяки зазначеному законо-

ві незаполітизовані та незаангажовані перспективні плани формування громад вже до кінця цього року охоплюватимуть усю територію країни. В подальшому вони стануть підґрунтям для нового адміністративно-територіального устрою, на основі якого відбудуться місцеві вибори 2020 року, повідомляє офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій.

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

«Найкращі інвестиції в майбутнє — в наших дітей»

Уманський міський голова
Олександр ЦЕБРІЙ

Відоме бурхливою історичною минувиною затишне 84-тисячне місто у самому центрі України Умань багате й на молодих сучасників. За статистичними даними, тут нині близько 25 тисяч жителів віком 14—35 років. В 11 закладах вищої та професійно-технічної освіти здобувають освіту понад 18 тисяч студентів. Саме тому велика частина зусиль місцевої влади спрямована на розвиток і виховання молоді, навчання і створення умов для реалізації її потенціалу, активної участі в управлінні життям міста. Проте, як вдається досягти здійснення непростих завдань молодіжної політики в контексті реформування місцевого самоврядування — розмова нашого кореспондента з Уманським міським головою, членом ради Асоціації міст України Олександром ЦЕБРИЄМ.

Олександр Володимировичу, у втіленні децентралізації багато важить підготовка кваліфікованого кадрового ресурсу передусім серед молоді. Як вдається долучати юнаків і дівчат до управління громадою та формування її майбутнього?

— Ми поставили перед собою завдання добитися того, щоб молодь відчувала себе частиною цієї реформи, усвідомлювала, що це її реформа і її відповідальність, її можливість змінити громаду, підхід до того, що відбувається в місті. Для мене надзвичайно важлива думка молоді, участь юнаків і дівчат у прийнятті рішень. Саме тому в Умані реалізують багато цікавих проєктів.

Уже другий рік при виконавчому комітеті міської ради працюють консультативно-дорадчі органи — молодіжна та координаційна ради з питань національно-патріотичного виховання, які активно допомагають розв'язувати актуальні проблеми життя молоді. Ще один проєкт «Академія молодіжного лідера» — переможець всеукраїнського конкурсу, який увійшов у десятку найкращих практик молодіжної роботи в Україні та одержав відзнаку Міністерства молоді та спорту. Це й програма Фонду родини Богдана Гаврилишина «Молодь змінить Україну», запроваджена для молодих патріотичних українців, активних у громадському житті країни, які готові стати рушійною силою ефективних змін в Україні з урахуванням європейського досвіду. Переможці отримали можливість відвідати з навчальним візитом кілька країн Євросоюзу. У межах цієї програми наші студенти виграли два гранти, один з яких — вивчення жестової мови.

Наше місто справедливо можна назвати соціальним. До речі, це один із напрямів ініціативи ЮНІСЕФ «Громада, дружня до дітей та молоді». Наприкінці минулого року Умань серед перших п'яти міст отримала міжнародний

статус кандидата цієї престижної ініціативи.

Великий інтерес у студентської молоді викликала участь у програмі молодіжного обміну Україна — Польща «Подорожуй та поважай». А регіональний етап Національної програми особистісного та професійного розвитку молоді «Державотворець Умань» виявив чимало здібних перспективних майбутніх управлінців. Після завершення цієї програми у співпраці влади з бізнесом та громадськістю зосереджуємо зусилля на відкритті першого сучасного центру молоді Sofa HUB на базі житлового кварталу європейського рівня із власною інфраструктурою «Греків Ліс», який будують за 300 метрів від національного парку «Софіївка». Надзвичайно приємно, що провідний місцевий бізнес підтримує нашу молодь та її ідеї.

Запропоновані юними лідерами проєкти й ідеї акумулюються в банку молодіжних ініціатив. Більшість із них втілюють у життя. Саме з ініціативи та за участю молодіжного активу в місті збудовано чимало спортивних майданчиків, створено велосипедні доріжки, озеленено вулиці, проводять інклюзивні екскурсії, багато фестивалів та інших культурно-розважальних і спортивних заходів.

Як відомо, ваше місто вийшло у фінал національного конкурсу «Молодіжна столиця України». Які критерії брали до уваги?

— Уже вдруге Умань бере участь у цьому престижному національному змаганні. Цього року на конкурс надійшли 48 заявок із 21 області. Наше місто стало одним із 10 фіналістів серед таких відомих, як Вінниця, Івано-Франківськ, Кременчук, Миколаїв, Одеса, Тернопіль, Харків, Хмельницький і Чернівці. Критерії, які брали до уваги під час оцінювання рівня учасників, — залучення молоді до розроблення та ухвалення рішень у громаді, як влада ство-

рює комфортні умови для молоді в повсякденному житті — освітні, культурні, можливості для відпочинку, навчання й самореалізації, існування програм із молодіжного працевлаштування та започаткування власної справи, підтримки волонтерського руху, наявності молодіжної та спортивної інфраструктури тощо. У цих напрямках багато працює весь депутатський корпус.

10 грудня відбудеться фінальний етап конкурсу. Саме завершимо підготовку до презентації нашого міста в Києві.

Важливий елемент молодіжної політики — інклюзія. Досвід її впровадження у практику переконус, що ця справа зовсім не проста, потребує професійного умінь, терпіння.

— Саме тому цим питанням опікуються найкращі педагоги міста, працівники управління праці та соціального захисту. Діти з особливими потребами не можуть бути ізольованими від однолітків. Тому прагнемо їх соціалізувати й залучити до навчально-виховного процесу. Увага, яку приділяємо дітям і молоді з порушеннями здоров'я, особлива.

У місті вже не один рік успішно функціонує центр комплексної реабілітації для дітей з особливими потребами «Пролісок», де вони мають змогу отримати комплекс соціально-реабілітаційних послуг. При центрі працює відділення для молоді з обмеженими можливостями. Центр комплексної професійної реабілітації осіб з інвалідністю «Барвінок» дає змогу здобути п'ять робітничих професій. Їх уже здобули майже 500 осіб.

Інклюзивне навчання — це перший важливий крок, щоб дитина стала частиною соціуму, могла розвиватись як особистість. Поряд із центром «Пролісок» ми створили інклюзивно-ресурсний центр, що має на меті інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами в суспільство. Її основа — доступ до якісної освіти, яка починається з дошкільної.

Для здійснення капітального ремонту приміщення центру з місцевого бюджету використали 582 тисячі гривень. Ще 200 тисяч державної субвенції пішло на придбання корекційно-навчального обладнання. Триває ремонт другого поверху інклюзивно-ресурсного центру.

У закладах загальної середньої освіти міста створили всі необхідні умови для організації інклюзив-

ДОСЬЄ «УК»

Олександр ЦЕБРИЙ. Народився 1974 року в м. Умань Черкаської області. Закінчив Уманське кооперативне училище, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Здобув кваліфікацію бакалавра з економіки підприємства, потім — кваліфікацію магістра з економіки підприємства. Був підприємцем.

У 2014 році його обрано секретарем Уманської міської ради, потім виконував обов'язки міського голови. Із 25 жовтня 2015 року — міський голова. Одружений. Виховує двох синів Дмитра й Андрія.

ного навчання дітей і забезпечили диференційований психолого-педагогічний супровід. Запроваджено послуги інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму у сфері зеленого, історичного, релігійного. Вони нині не мають обмежень, доступні для всіх.

Рівень розвитку дітей і молоді тісно пов'язаний із позашкільним, загальною культурою та економікою міста. Чи вдається відчутно впливати на них?

— В Умані працює п'ять позашкільних установ, які утримують коштом міського бюджету. У них діти мають змогу займатися улюбленою корисною справою. Усього позашкільною освітою охоплено 3600 вихованців, що становить 43% загальної кількості дітей шкільного віку.

Серед закладів позашкільля Уманська дитячо-юнацька спортивна школа посідає 2-ге місце в рейтингу серед 45 шкіл Черкаської області та 1-ше в розвитку і пропаганді футболу серед учнівської молоді.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності освітньої стала робота з обдарованими дітьми, залучення їх до науково-дослідницької, творчої, пошукової роботи, занять у гуртках та філіях Малої академії наук, участь у всеукраїнських олімпіадах з базових предметів.

Нещодавно на сесії Уманської міської ради затвердили Програму роботи з обдарованими дітьми на 2020 рік, якою вперше, крім одноразових виплат, запровадили щомісячні стипендії для переможців конкурсів, олімпіад і змагань. Із 2016 року виплачують стипендії перспективним спортсменам міста. Це значно кращий стимул, ніж одноразові премії.

Така увага до потреб та інтересів молоді дає результати: уманці — неодноразові переможці всеукраїнських і міжнародних фестивалів, олімпіад, конкурсів і спортивних змагань.

Постійно працюємо над підвищенням рівня культури в місті.

Одне з досягнень міської влади — те, що ми змогли в непростих економічних умовах знайти інвестора і створити сучасний кінотеатр Filmix, який дуже популярний серед молоді. Крім кіносеансів, там проводять презентації книжок сучасних авторів та інші цікаві заходи.

Вважаємо таку практику пріоритетом, адже найкращі інвестиції в майбутнє — в наших дітей.

Зміни, які відбуваються останнім часом у підходах до місцевого самоврядування, позначаються на практиці міського рівня?

— Так, ми відчуваємо серйозні зміни — насамперед у структурі бюджетів і системі прийняття рішень. Гадаю, що запроваджену реформу з децентралізації — передачу на місця повноважень і фінансових ресурсів — потрібно закріпити на конституційному рівні, щоб не було загроз прикрити реформу і зупинити рух громад до об'єднання, зростання і розвитку.

Хочу підкреслити: завдяки останнім змінам фінансової децентралізації власні доходи міського бюджету та міжбюджетні трансферти з державного бюджету у вигляді субвенцій збільшилися насамперед на соціальний захист, медицину й загальноосвітні навчальні заклади.

Загалом доходи міського бюджету зросли більш як утричі. Це додає нам оптимізму і впевненості, зокрема для розв'язання проблем молоді, над чим наполегливо працюють усі структурні підрозділи ради. Якщо у 2014 році на молодіжну політику з міського бюджету було надано всього 5 тисяч гривень, то 2019-го фінансування програми «Молодь Умані» на 2017—2020 роки збільшилося до 165 тисяч гривень.

Аналізуючи ситуацію, що склалася в державі, дійшли висновку: слід нарешті закріпити в Основному Законі статус громади, визначити у країні чітку систему адміністративно-територіального устрою, яка б відповідала сучасним умовам. Маємо змінити статус місцевих державних адміністрацій. Те, що вони тепер займаються питаннями місцевого самоврядування, суперечить і логіці, і світовій практиці. Такі зміни на часі. Це дало б змогу уникнути хаосу, який спостерігаємо у розподілі повноважень і ресурсів, перешкод, які заважають розвиватися країні й нам передовсім. Система місцевого самоврядування має відповідати потребам суверенної цілісної держави.

Користуючись нагодою, хочу привітати всіх представників місцевих рад, їхніх виконавчих органів, органів самоорганізації населення із професійним святом — Днем місцевого самоврядування. Бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, щастя, добробуту і здійснення всіх життєвих планів та сподівань.

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

Олександр Цебрій активно співпрацює з молоддю

ПРИФРОНТОВА ЗОНА

Український Донбас: на лінії оновлення

ПРОЄКТ. У межах програми ООН з відновлення та розбудови миру в Донецькій та Луганській областях відбулася поїздка групи журналістів

Лариса ОСТРОЛУЦЬКА
спеціально для
«Урядового кур'єра»,
Донецька та Луганська
області

Хочете скейтпарк? Тоді вам у Лисичанськ

З Бахмута виїжджаємо до світанку і прямуємо на Луганщину. Кінцева зупинка сьогодні — Северодонецьк. Але дорогою ще маємо заїхати в Лисичанськ. Там чекають активісти молодіжного простору «Дружба» на чолі з Максимом Труновим. Молодь під його керівництвом вдихнула життя у приміщення колишнього дискотеки. Кінотеатр, у якому він існував, довгий час не працював, але нещодавно прийшла нова молода директорка, і життя зажеврило. А зануртувало, коли із другого боку приміщення відкрили скейтпарк.

Максим за спеціальністю проєктувальник шахт, кар'єрів, а за покликанням — активна творча особистість. Разом з ініціаторами він зробив з нічого перший в Україні закритий майданчик для занять ролевих та ВМХбайкерів. Робили все самі: виносили сміття, зварювали металеві конструкції, споруджували і встановлювали обладнання для тренування. А тепер сюди кататися на велосипедах, скейтах та роликах приїжджають і з інших міст. Зокрема із Северодонецька, адже там немає такого скейтпарку. Катаються тут безплатно.

Максим Трунов, який очолив ГО «Інформаційно-інноваційний бізнес-центр «Практика», розповідає, що крім цього простору для креативної їзди на верхньому поверсі створюють коворкінг, де збираються активісти з різних громад для обговорення ініціатив, проведення заходів. Нещодавно тут провели інклюзивний форум, на якому обговорили проблеми людей з інвалідністю.

Керівник ГО «Інформаційно-інноваційний бізнес-центр «Практика» хоче, щоб своїм молодіжний простір вважали різні організації та програми. А для цього треба зробити його зручним, затишним і теплим у холодну пору. І тут дуже доречною виявилася допомога ПРООН: на верхньому поверсі було встановлено систему інфрачервоного опалення.

Тож запрацювали освітні програми, відбуваються зустрічі, лекції, обміни досвідом, заняття з 3D-друку, ді-джейські вечірки. А перспектива — далі розвивати молодіжний простір, вивести його за межі приміщення, на вулицю. Наприклад, планують створити майданчик для скелдорму. Оскільки фінансування на це немає, розраховують на власні сили.

Скейтпарк за тиждень відвідують 100—150 осіб. «Спочатку ми думали про-

сто про заняття молоді улюбленою справою, а тепер домовилися з міським головою, і буде в нас міський молодіжний центр», — каже Максим.

Побажавши Максиму і його друзям здійснення планів, рушаємо далі.

Креативний Северодонецьк

У нас не було змоги подивитися, наскільки оговтався Лисичанськ від майже двомісячного правління псевдотворення «ЛНР», але місцеві колеги розповідали, що рани війни місто ще до кінця не загоїло, і тут, як і в Авдіївці, є багатоповерхові житлові будинки, які змушені були покинути люди. Лисичанськ визволяли майже одночасно із Северодонецьком: сепаратисти тікали на автомобілях, «позичених» на стоянках, відібраних у місцевих жителів. Очевидці бачили, як містом мчала довга кавалькада автомашин, яку завершувала установка «Град».

За подібним сценарієм було визволено й Северодо-

Анна Борова та витвори інклюзивників

Фото конкурсу на візках

онецьк, хоч перед цим сепаратисти намагалися зачепитися за місто, однак підрозділи Національної гвардії, Збройних сил і добровільних батальйонів подолали спротив, після чого почалася масова втеча бойовиків. Нині Северодонецьк (можна сказати, дитя Лисичанська, адже виник у 1930-ті в межах сусіднього міста) — адміністративний центр області.

У нас була змога вранці прогулятися містом. Зупинилися біля невеликого симпатичного будинку — стоматологічного центру і зрозуміли, що не заради мистецтва дантистів, а тому, що перед будинком розгорнулася ціла експозиція надзвичайно цікавих, навіть певною мірою унікальних мистецьких робіт, виконаних з металу. Згадалось, як сказав під час зустрічі краматорський активіст Сергій Гаков: мовляв, останніми роками місцеві

художники, скульптори почали дуже творчо прикрашати вулиці своїх міст.

Перед нами були роботи Северодонецького митця Олександра Мойсєнка, який виконав їх із підручних матеріалів. Великий металевий різнобарвний метелик розкрив крила, обпершись на огорожу стоматологічного центру. Придивившись, впізнаєш у тулубі метелика паливний бак моторола, у гігантських крилах — ланцюг з велосипеда. А на п'ятачку перед входом знайшли прихисток розкішний павич, за гіллям ялини сховалася велика бабка, заплутався у власних тенетах павук, і гігантський жук поліз перилами східців до входу в центр. А якщо він долізе, то його зустріне там триголовий дракон з великими блискучими і, вочевидь, здоровими (біля стоматцентру ж!) зубами. А ще тут кермо піратського корабля, скриня

з награваним добром і папуга, завжди готовий підказати, який курс обрати кобравлю. Створити цю композицію Олександрові Мойсєнку допоміг ПРООН.

Дорогою до одного з корпусів нині переміщеного Східноукраїнського національного університету імені Володимира Дала, який раніше працював у Луганську, йдемо коло озера. Неподальк берега плаває ціле сімейство лебедів. І не тільки дорослі, а й потомство цього року — вже не гідкі каченята, але й ще не білі красені. Вочевидь, сімейство зібралось тут зимувати. Довелося поділитися скромними істотними запасами: ніхто не розраховував на таку зустріч.

Знайомство з університетом-переселенцем поки що попереду. Зараз зустріч з головою Луганської асоціації осіб з інвалідністю Миколаю Надуліним та його друзями.

Хто кому допомагає більше?

Не скажеш, що приміщення асоціації, де нас зустрічає Микола, доступне людям з особливими потребами: пандусів на вході немає. Навпаки, досить круті сходи, без допомоги не виберешся. Але не все одразу.

Зате через звернення асоціації до місцевих департаментів архітектури активістам вдалося домогтися встановлення 50 пандусів до місць загального користування. Самим було б важко добитися, але ситуація в країні змінюється: з торішнього квітня набули чинності нові будівельні норми, які передбачають створення умов для пересування людей з особливими потребами. Тепер є чим аргументувати.

Аргументувати, доводити, створювати проєкти Микола Надулінний навчився, співпрацюючи з Програмами ООН з відновлення та розбудови миру. Немає сенсу скаржитися на погані умови. Треба створювати нову реальність і добиватися змін. Микола та його друзі не вперше переконалися у силі м'якої політики.

На вході у приміщення асоціації гостей зустрічають великі чудові фотографії з конкурсу весільних пар... на візках. Це конкурс краси, проведений з допомогою ПРООН. Було дуже вишукано й красиво. Організатори вирішили заохотити учасників поїздки на Одещину — з візитом до правозахисників і водночас дати відпочити й підлікуватися людям з особливими потребами в санаторії «Куяльник». Але умови перебування там були надто некомфортні. Хоч бери і виїжджай звідти.

«Але коли вони з'являються такою колоною, як на фотографії, навколо вже відбуваються зміни, — каже представник ПРООН Анна Борова. — Ми організували обговорення проблем людей з інвалідністю, поспілкувалися з керівництвом, виклали пропозиції. Нині вже й керівництва того немає, а позитивні зміни відбуваються. Звичайно, імідж ПРООН теж спрацював, але учасники програми й самі навчаються захищати свої права, тільки більш конструктивними способами. Влада змушена до них прислухатися».

Микола нещодавно повернувся зі Східного форуму з питань інклюзії задля посилення соціальної єдності, культури миру та справедливості, що відбувався у Харкові у співпраці з програмою ООН UNRPP та місцевими органами влади. Мета форуму — привернути увагу суспільства до потреб людей з інвалідністю особливо у тих місцях, де відбуваються воєнні дії.

«Стільки ідей почув, — розповідає. — А ще скільки в самого виникло!»

У Харкові Микола почерпнув ідею організації со-

ціального таксі для людей з особливими потребами. Там їх фінансують громадські організації.

«Я спершу думав, що в наших умовах нема такої нагальної потреби, — місто невелике. Але потім із членами асоціації обговорили цю проблему, адже люди їздять у Рубіжне, Лисичанськ, а міста у нас поряд. Із села треба відвезти інваліда в лікарню, на залізничний вокзал. Тепер створюватимемо таке таксі. Ми говорили вже з представниками місцевих влад. Вони підтримують».

Ще хороша ідея з Харкова — запровадити сертифіковану програму тестової мови, яка нині потрібна не тільки тим, хто інакше спілкуватися не зміг би, а й тим, із ким вони спілкуються. Передусім їй треба вивчати представників поліції, центрів надання адміністративних послуг, інших установ.

Є в Миколи ідея створити путівник для людей з особливими потребами чи для сімей, де є така людина. Це актуально для сходу, де багато вимушених переселенців.

«Наприклад, ви приїхали до нас і не знаєте, в яку школу віддати дитину з інклюзією, де влаштуватися на роботу або пройти реабілітацію. Така спеціалізована інформаційна допомога дуже потрібна», — каже він.

Микола це добре знає, адже й сам переселенець із Луганська. Пройшов шлях пошуків, тепер хоче допомогти іншим. Незабаром після нашої зустрічі він знову мав поїхати до Харкова. Запросили його як громадського інклюзивного радника. Нині створюють мережу таких радників. Микола працюватиме з IT-спеціалістами, які за програмою ПРООН розроблятимуть інформаційні ресурси, необхідні для комфортнішого проживання в нашому суспільстві людей з інвалідністю.

На території своєї області асоціація ініціює розвиток інклюзивно-ресурсних центрів. Їх уже сім. А потрібно значно більше, вони мають бути в кожному районі, щоб такі люди не залишалися без уваги, слід забезпечувати їхні права, зокрема дітей з особливими освітніми потребами. Це важлива проблема.

Поки що саме асоціація стає для людей з інвалідністю другим домом, де вони почуваються комфортно, їх розуміють, вони реалізують свої творчі можливості. На знімках можете бачити, які талановиті люди з інвалідністю. Усі іграшки, розписані тарілки, оригінальні настінні годинники і ще багато чого іншого роблять їхні руки.

А для згуртування суспільства, «посилення соціальної єдності, культури миру та справедливості», вони здатні робити, можливо, навіть більше, ніж люди без таких особливих потреб, як у них. У цьому навіть сумніву немає.

(Далі буде)

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Мандрівник і шевченкознавець Руслан Теліпський: «Готовий розповідати про Шевченка хоч в Антарктиді»

Застати Руслана Теліпського в його рідному Луцьку справа не з легких: він здебільшого в мандрах та експедиціях. Об'їздив усю Україну й побував у понад 60 країнах. Подорожує передусім задля поширення Шевченкової монументальної спадщини: за 20 років свого покликання віднайшов і зафіксував на камеру понад півтори тисячі пам'ятників Кобзареві у 30 країнах на п'яти континентах, а також провів понад 200 мистецьких заходів «Монументальна Шевченкіана».

У короткій листопадовій перерві між мандрівками дивом вдалося зустрітися з натхненим генієм Шевченка лучанином. З нагоди 205-річчя з дня народження Кобзаря він безперервно фотографував його монументальні зображення, доки не дійшов до позначки 205 пам'ятників. Для цього подолав понад 5 тисяч кілометрів у десяти областях України за 36 днів.

УК Пане Руслане, ваше захоплення Шевченком родом, вочевидь, із дитинства?

— Особисте відкриття величі нашого Пророка прийшло ще у 1994-му, коли в рідному Луцьку проходив відкритий конкурс на проект встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку. Коли став студентом Волинського державного університету, обрав спеціальність «країнознавство». На красназничій практиці на Галичині побачив, як багато там пам'ятників Кобзареві, й почав фотографуватися біля них. Наприкінці навчання зібрав знімки близько 80 монументів. Тоді поїхав у Національний музей Тараса Шевченка в Києві, щоб здобути інформацію про всі пам'ятники Тарасові, які є у світі. Заступник директора попросив поділитися фотографіями, на яких лише монумент. Тоді 22-річним остаточно зрозумів свою життєву місію: зберегти і популяризувати монументальну Шевченкіану.

УК А на що фотографували?

— Спочатку на звичайнісінькі «мільниці». Пізніше, коли в Польщі здобував другу вищу освіту за спеціальністю «туризм і готельний бізнес», обрав практику в Португалії, бо там уже жив і працював мій батько. І затримався ще на пів року, щоб заробити на цифрову камеру. Однак її мені подарував тато. А свої кошти інвестував у тритижневі мандрі Європою. Першими сфотографованими на цифровий фотоапарат були пам'ятники Шевченкові в Парижі, Римі та Варшаві.

Із 2012 року вже знімаю на професійну фотокамеру Canon. Тепер без проблем можна фотографувати навіть на смартфон. Розміщую в інтернеті й одразу отримую відгуки та запрошення до співпраці. А мені як учоращньому студентові це було надзвичайно цікаво, і я намагався розвивати Шевченкіану за першої можливості: незнайомі люди в різних куточках світу давали дах над головою, пропонували відпочинок, харчування, організовували доїзд — машиною, велосипедом, бричкою.

УК Але ж ви не тільки фотографували пам'ятники, а й заснували авторський мистецький проєкт «Монументальна Шевченкіана».

Руслан Теліпський з Надзвичайним і Повноважним послом України в Португалії Інною Огнівець на відкритті пам'ятника Шевченкові

— Якось друзі переконали, що Шевченківські світліни мають вийти за межі моєї квартирної мініекспозиції до інших людей. Допомогли придбати гарні рамки для дебютної фотовиставки, яка пройшла у Волинському обласному красназничому музеї в травні 2007 року. Там було представлено 150 пам'ятників з усіх куточків України та з шести країн. Тоді відбувся мій перший публічний виступ на тему монументальної спадщини та феномена вшанування Шевченка у світі. Щиро кажучи, в той момент навіть не усвідомлював масштабу культурного пласта, частиною якого вже стали мої дослідження.

Потім зателефонував директор Рівненського обласного музею Олександр Булига, далі був Львівський палац мистецтв на запрошення Романа Наконечного, який створив там кімнату-музей імені Шевченка. Саме там, у картинній галереї площею 300 квадратних метрів, представив нову експозицію зі 120 фотокартин розміром 60х80 см кожна. Були присутні діячі культури, творча інтелігенція, дисиденти, скульптори, які дякували, що відвідав і закарбував їхні творіння.

УК А як народився маршрут «Тарасів дороговказ», про який уже чимало інформації у відкритому доступі?

— Це був 2008 рік. Ідея спала на думку спонтанно, за покликом душі. Раніше українці традиційно ходили на прощі до храмів по 300 і по 500 кілометрів пішки. Мені хотілося відновити ці духовні традиції, але вже з патріотичною складовою. Одне слово, від пам'ятника Шевченку в Луцьку я символічно вирушив у День Незалежності 24 серпня. До Канева прийшов за 34 дні, подолавши понад 1000 кілометрів, адже навмисне мандрував не найкоротшим шляхом. Навпаки, намагався йти місцями, які відвідував сам Тарас. Тоді поспілкувався з трьома тисячами людей. І зрозумів, як важливо солідаризуватися з українцями в містах і селах навколо нашого Пророка.

Згодом на мене вперше вийшли представники української діаспори, зокрема з оргкомітету зі вста-

ДОСЬЄ «УК»

Руслан ТЕЛІПСЬКИЙ. Шевченкознавець, громадський діяч, волонтер. Народився 31 січня 1981 року в Луцьку. З відзнакою закінчив Волинський державний університет імені Лесі Українки та морську академію у Гдині (Польща). Заснував і успішно втілює проєкти «Монументальна Шевченкіана», «Тарасів дороговказ», «205 Кобзаревих світлиць», «Світлоч-Пром», «Меценати для солдата», «Діти Небесного легіону».

новлення пам'ятника Шевченкові в Оттаві Орест Дубас та Богдан Малина. Запросили відвідати Канаду з фотовиставкою, щоб привернути увагу громад і залучити кошти для спорудження пам'ятника. А ще профінансували серію Шевченкіани із 24 поштових листівок. Активно посприяло співпраці Посольство України в Канаді, яке очолював Ігор Остап. Нам тоді вдалося організувати 12 фотовиставок у Канаді й зібрати близько 30 тисяч канадських доларів.

Під час турне Канадою мене підтримав і Світовий Конгрес українців на чолі з Євгеном Чолієм. Пізніше я став їхнім нештатним фотографом на заходах, що відбувались у Європі впродовж восьми останніх років. Долучилися до підтримки та співпраці й інші організації, зокрема «Четверта хвиля», Світова федерація українських жіночих об'єднань та інші. Ще й дотепер Анна Кісіль щороку фінансово підтримує подальші дослідження монументальної Шевченкіани і стала мені хрещеною мамою.

УК Знаю, що ви відмовилися від великого гонорару, який пропонували росіяни.

— Для мене гроші ніколи не були самоціллю. Гонорар передбачав право експонувати мою фотовиставку в Ленінградській області, фінансування книжки з тисячею зображень шевченківських пам'ятників, які я вже встиг до 2014 року відвідати і зняти, було заплановано виставку і лекцію в Петербурзькій академії мистецтв, де жив і творив наш Геній. Проте коли на Майдані стали вбивати наших активістів, а за три тижні до ювілею Кобзаря Кремль ще й окупував наш Крим, я відмовився від будь-якої співпраці з країною-агресором.

Натомість у квітні 2014 року за сприяння СКУ і місцевих діаспорних громад до 200-річчя Шевченка спільними зусиллями провели 30 заходів у 20 містах світу на двох континентах. А зібрані кошти віддав волонтерам, щоб закупити нашим захисникам кевларові каски і бронежилети. Згодом збирав кошти на карету медичної допомоги для військових. Не встиг отямитися, як і сам став волонтером. Так уже п'ять років.

УК А коротко — що це за маршрут «Тарасів дороговказ-2»?

— 2018-го, через 10 років після того, як я дійшов із Луцька до Канева, вирішив знову піти до Тараса. Але тепер розпочав шлях зі сходу України, з території, яка найбільше потерпає і залита кров'ю, — Донбасу. Вийшов із прифронтового Львів'янка і подолав маршрут у 800 км територією семи областей за 28 днів. Цю пішу ходу присвятив людям, які живуть на Лівобережній Україні, але передусім нашим полеглим у війні з Росією Небесним Воїнам, підтримці тих, хто тоді перебував у кремлівських тюрмах, і хто наше мирне життя захищав на передовій.

УК А що вдалося реалізувати до 205-ї річниці Кобзаря, крім «Експедиції 19»?

— У квітні долучився до встановлення лісабонського пам'ятника Кобзареві й на запрошення Посла України в Португальській Республіці Інни Огнівець був на його відкритті. Виступив зі святковим словом і продемонстрував експозицію зі 100 найкращих пам'ятників Поетові численним закордонним гостям. Уперше в межах проєкту «Згадайте, братія мої» залучив полтавських друзів, щоб спільними зусиллями подарувати і встановити меморіальну Шевченківську

таблицю. Це відбулося у Львівській політехніці під час першої Міжнародної асамблеї «Українка у світі: професіоналізм, активізм, традиція». Право відкриття надали людям, котрих дуже поважаю, — моїм спорідненим душам, організаторам асамблеї: директорці Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Ірині Ключковській та голові Світової федерації українських жіночих об'єднань Анні Кісіль.

На основі «Монументальної Шевченкіани» започаткував ще один проєкт із назвою «205 Кобзаревих світлиць»: дарую закладам освіти й культури свої фотопроботи, щоб спільними зусиллями створити не менш як 205 Кобзаревих мініекспозицій (тобто Шевченкових світлиць). Вдалося провести понад 60 лекцій і фотовиставок у 10 областях України та в 11 країнах Європи й Азії. І в жовтні долучився до відкриття ще одного пам'ятника Шевченкові — у Покровську на Донеччині.

УК То скільки пам'ятників Шевченкові в Україні та світі?

— Достеменно порахувати не може ніхто. Щороку з'являються близько 30 нових монументальних шевченківських творів, а до 200-річчя Кобзаря в Україні їх встановили понад 100. Нові меморіальні скульптури, які відкривають, свідчать про те, що інтерес до Шевченка не згасає, а його творчість і патріотична популяризація серед молоді актуальна. За моїми підрахунками, у світі їх не менш як 2,5 тисячі, але не впевнений, що це всі. Скажімо, з останньої експедиції до бази даних вніс аж 12 раніше не відомих мені монументів.

УК А як мотивуєте до Тараса молоді?

— Наводжу приклади з юнацького життя самого Тараса. Акцентую на тому, що потрібно цінувати нашу освіту, адже Шевченко не мав такої змоги, але дуже прагнув до знань. Підкреслюю, що в кожній людини є життєва місія й генетично закладений талант. Багато говоримо про патріотів, що боролися за вільну Україну, яких надихав шевченківський дух і його Кобзар. Про те, що маємо цінувати, завдяки кому маємо це мирне небо у своїх домівках.

УК Де можна відстежувати нові шевченківські проєкти, які маєте плани?

— У публічній групі у фейсбуці я створив спільноту «Шевченкіана Руслана Теліпського», де ділюся з шевченколюбями моїми експедиціями, мистецькими заходами і задумами. У планах на наступний рік передусім побувати на Південній і Центральній Україні — у Вінницькій, Одеській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій областях, а також Січеславщині та Кропивниччині. А за кордоном — у країнах Центральної Азії та Північної Америки. Залюбки організую фотовиставки і лекції будь-де, готовий розповідати про Шевченка і його спадщину хоч в Антарктиді.

УК Успіхів вам на нелегкому, але вкрай потрібному нам усім духовному шляху.

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

ДОКУМЕНТИ

7. Витрати на роботи, які виконуються сторонніми організаціями та підприємствами — співви- конавцями 8. Інші витрати 9. Накладні витрати Усього					2) кількість необхідних матеріалів та комплектувальних частин, орієнтовна ціна, країна-виробник, обґрунтування необхідності їх придбання; 3) витрати на службові відрядження (мета; пункт відрядження (тільки в межах України), кількість відряджень; кількість відряджених; тривалість відрядження); 4) витрати на спецстаткування для наукових (експериментальних) робіт (перелік спецстаткування, виробник, орієнтовна ціна; рекомендується планувати придбання обладнання, необхідного для виконання конкретної наукової роботи); 5) інші витрати (обґрунтування, цілі); 6) накладні витрати. 21. Потенційні споживачі/виробники/бенефіціари наукового, науково-технічно-го результату (групи населення, підприємства, установи, організації — зазначити). 22. Обґрунтування шляхів та способів впровадження у суспільну практику резуль-татів виконання наукової роботи. 23. Згода виконавця наукової роботи забезпечити виконання зобов'язань (умов), передбачених пунктом 13 розділу I Положення про конкурсний відбір наукових, нау-ково-технічних робіт, які фінансуються за рахунок зовнішнього інструменту допомо-					ги Європейського Союзу для виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Єв-ропейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» (необхідне зазначити позначкою «+»): [] так; [] ні. Керівник учасника конкурсу (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові) (дата) МП (за наявності) Науковий керівник наукової роботи (найменування посади) (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові)				
Додаток 2 до Положення														
Тематичний напрям _____														
ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК														
за результатами наукової і науково-технічної експертизи заявки на участь у конкурсному відборі наукових, науково-технічних робіт, які фінансуються за рахунок зовнішнього інструменту допомоги Європейського Союзу для виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020»														
за темою наукової роботи: _____														
Поряд-ковий номер	Найменування показника	Значення показника*	Інтервал значень показника, що відповідає оцінці					Оцінка за показником, балів (відповідно до граф 4—8)	Ваговий коефіцієнт показника**, одиниць	Зважена оцінка показ-ників, балів (графа 9 x графа 10)				
			1 бал	2 бали	3 бали	4 бали	5 балів							
I.	Рівень кваліфікації авторського колективу науко-вої роботи	x	x	x	x	x	x	x	0,1	x				
1.	Чисельність висококваліфікованих наукових пра-цівників (докторів наук і докторів філософії (кан-дидатів наук)		до 2	2—3	4—5	5—6	понад 6		0,05					
2.	Актуальність наукової роботи	x	1 x	2 x	3 x	4 x	понад 4 x	x	0,05 0,15 0,05	x				
3.	Результат виконання наукової роботи, на отриман-ня якого спрямована наукова робота (мета науко-вої роботи)		формулювання результату виконання наукової роботи нечітко визначено	результат виконання нау-кової роботи є важко до-сяжним	результат виконання на-укової роботи не спів-відноситься з завдання-ми наукової роботи	результат виконання на-укової роботи не спів-відноситься з завдання-ми наукової роботи	чітко визначено результат на-укової роботи, що відповідає за-вданням та опису наукової роботи		0,05					
4.	Завдання, які будуть вирішені під час виконання нау-кової роботи		завдання не повною мірою відповідають заявленому ре-зультату наукової роботи	завдання сформульовано з незначним відхиленням від опису наукової роботи	завдання є складним для вирішення з огляду на опис наукової роботи та її тривалість	завдання сформульо-вано відповідно до заявленого резуль-тату наукової роботи та її опису	завдання сформульовано відповідно до заявленого резуль-тату наукової роботи та її опису		0,05					
5.	Очікувана тривалість виконання наукової роботи		не співвідноситься із завдан-нями наукової роботи	не повною мірою спів-відноситься із завдання-ми наукової роботи та її описом	існує ризик, що завдан-ня можуть бути не ви-рішені в межах заявле-ної тривалості наукової роботи	завданням та опису наукової роботи	відповідає завданням та опису наукової роботи, результат бу-де актуальним у момент завер-шення наукової роботи		0,05					
III.	Детальний зміст наукової роботи	x	x	x	x	x	x	x	0,1 0,1	x				
6.	Сутність, об'єкт та предмет наукової роботи, мето-ди, що використовуються під час виконання науко-вої роботи, деталізований опис ходу наукової ро-боти		сутність наукової роботи не співвідноситься із заявлени-ми завданнями та метою на-укової роботи	сутність наукової робо-ти розкрита не повною мі-рою, об'єкт та предмет на-укової роботи нечітко ви-значені, методи, що вико-ристовуються під час ви-конання наукової роботи, не співвідносяться із сут-ністю наукової роботи	сутність наукової робо-ти розкрита не повною мірою, об'єкт та пред-мет наукової роботи не-чітко визначені, вда-ло підібрано методи, що використовуються під час виконання наукової роботи	логічно викладено сут-ність наукової роботи, об'єкт відповідає пред-мету наукової роботи, вдало підібрано методи, хід роботи описано не за етапами	логічно викладено сутність нау-кової роботи, об'єкт відповідає предмету наукової роботи, вда-ло підібрано методи, хід робо-ти прописано детально за кож-ним етапом							
IV.	Доробок та досвід авторів за тематикою наукової роботи, наукова новизна	x	x	x	x	x	x	x	0,1	x				
7.	Результати власних попередніх досліджень та роз-робок, які покладено в основу наукової роботи; ін-формація про їх впровадження; науковий доробок колективу авторів за тематичним напрямом науко-вої роботи		до трьох статей у журналах, що входять до науково-ме-тричних баз даних WoS та/або Scopus та фахових нау-кових видань України катего-рій А та Б відповідно до По-рядку формування перелі-ку наукових фахових видань України	до п'яти статей у журна-лах, що входять до науко-во-метричних баз да-них WoS та/або Scopus та фахових наукових ви-дань України категорій А та Б відповідно до Поряд-ку формування переліку наукових фахових видань України	до п'яти статей у журна-лах, що входять до нау-ково-метричних баз да-них WoS та/або Scopus та фахових наукових ви-дань України категорій А та Б відповідно до По-рядку формування пе-реліку наукових фа-хових видань України, охоронні документи на об'єкти права інтелек-туальної власності	до п'яти статей у журна-лах, що входять до нау-ково-метричних баз да-них WoS та/або Scopus та фа-хових наукових видань України категорій А та Б відповідно до Поряд-ку формування пере-ліку наукових фахових видань України, охорон-ні документи на об'єкти права інтелектуальної власності, наукові гран-ти, за якими працюва-ли автори наукової ро-боти, що фінансували-ся за рахунок держав-ного бюджету та/або закордонними органі-заціями	понад п'ять статей у журналах, що входять до науково-метричних баз даних WoS та/або Scopus (не менше три) та фахових наукових видань України категорій А та Б відпо-відно до Порядку формуван-ня переліку наукових фахових видань України, охоронні до-кументи на об'єкти права інте-лектуальної власності, науко-ві гранти, за якими працюва-ли автори наукової роботи, що фінансувалися за рахунок дер-жавного бюджету та/або закор-донними організаціями		0,05					
8.	Наукова новизна наукової роботи		наявність нових наукових знань є сумнівною	новизна наукової роботи носить дискусійно-гіпотеч-ний характер	набудуть подальшого розвитку існуючі науко-ві знання за відповідним тематичним напрямом		наукова робота спрямована на отримання нового масиву нау-кових знань		0,05					
V.	Наукометричні показники публікаційної активності авторів наукової роботи	x	x	x	x	x	x	x	0,1	x				
9.	H-індекс керівника наукової роботи згідно з науко-во-метричними базами даних Scopus та/або Web of Science Core Collection (WoS)		1—3	4—5	6—7	8—9	більше 10		0,05					
10.	H-індекс авторів наукової роботи (крім керівни-ка) згідно з науково-метричними базами даних Scopus та/або WoS		3—9	10—15	16—21	22—29	більше 30		0,05					
VI.	Досвід участі у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Гори-зонт 2020» (далі — програма «Горизонт»)	x	x	x	x	x	x	x	0,2	x				
11.	Подані заявки на участь у програмі «Горизонт 2020» та відомості про їх експертну оцінку		одна заявка подана за учас-тю керівника наукової роботи	дві заявки подано за учас-тю керівника наукової ро-боти	дві заявки подано за участю керівника науко-вої роботи, виконання спільних проектів з іно-земними науковцями	три заявки подано за участю керівника науко-вої роботи та/або за ре-зультатами участі у про-грамі «Горизонт 2020» проект не профінан-совано, але він набрав прохідний бал і отримав оцінку вище мінімаль-ного порога, або успіш-но пройшов у другий етап двоетапного кон-курсу, виконання спіль-них проектів з інозем-ними науковцями	понад три заявки подано за участю керівника наукової ро-боти та/або за результатами участі у програмі «Горизонт 2020» проєкт профінансовано, виконання спільних проектів з іноземними науковцями		0,2					
12.	Для соціогуманітарних дисциплін — досвід роботи з іноземними науковцями, з якими учасник конкур-су планує працювати у консорціумі в рамках участі у програмі «Горизонт 2020»		лист-рекомендація від іно-земного науковця	два листи-рекомендації від іноземних науковців	два листи-рекоменда-ції від іноземних науков-ців з підтвердженням стадії співпраці в межах роботи над заявкою на участь у конкурсі	три листи-рекомендації від іноземних науков-ців з підтвердженням стадії співпраці в межах роботи над заявкою на участь у конкурсі	понад три листи-рекомендації від іноземних науковців з під-твердженням стадії співпраці в межах роботи над заявкою на участь у конкурсі		0,2					
VII.	Кінцевий науковий, науково-технічний результат, що буде отримано (створено, виготовлено, розро-блено) внаслідок виконання наукової роботи	x	x	x	x	x	x	x	0,15	x				
13.	Обґрунтування практичної цінності запланованих результатів наукової роботи для економіки та сус-пільства		обґрунтування практичної цінності запланованих ре-зультатів наукової роботи не співвідноситься із заявленим кінцевим результатом науко-вої роботи	обґрунтовано лише очі-кувані переваги науково-го результату, що буде до-сягнуто, над існуючими аналогами	заявлений очікуваний економічний ефект від впровадження результа-тів розробки та соціаль-на спрямованість науко-вої роботи носить дис-кусійний характер	обґрунтування ціннос-ті очікуваних результа-тів для потреб розвитку країни та загальнолюд-ської спільноти є ло-гічним, заявлений очі-куваний економічний ефект від впроваджен-ня результатів розробки та соціальна спрямова-ність наукової роботи є цілком досяжними	обґрунтування цінності очіку-ваних результатів для потреб розвитку країни та загально-людської спільноти є логічним, заявлений очікуваний еконо-мічний ефект від впроваджен-ня результатів розробки та со-ціальна спрямованість наукової роботи є виправданими, відсут-ні ризики під час виконання на-укової роботи		0,05					
14.	Потенційні споживачі/ виробники/ бенефіціари нау-кового, науково-технічного результату		визначено лише опосередко-ваних споживачів	визначено лише потен-ційних споживачів	визначено потенційних споживачів та коло ймо-вірно заінтересованих виробників/ бенефіціа-рів наукового, науково-технічного результату	визначено потенційних споживачів та вироб-ників/ бенефіціарів нау-кового, науково-техніч-ного результату, з яки-ми попередню узгод-жувалось питання їх за-інтересованості	визначено потенційних спожи-вачів та виробників/ бенефіціа-рів наукового, науково-техніч-ного результату, з якими бу-ли попередні домовленості про співпрацю		0,05					

ДОКУМЕНТИ

15.	Обґрунтування шляхів та способів впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи	визначені шляхи та способи впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи не відповідають меті наукової роботи	обґрунтування шляхів та способів впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи не співвідносяться з обґрунтуванням практичної цінності запланованих результатів наукової роботи для економіки та суспільства	визначені шляхи та способи впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи носять дискусійний характер	визначені шляхи та способи впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи відповідають обґрунтуванню практичної цінності запланованих результатів наукової роботи для економіки та суспільства	визначені шляхи та способи впровадження у суспільну практику результатів виконання наукової роботи відповідають обґрунтуванню практичної цінності запланованих результатів наукової роботи, співвідносяться з визначеними споживачами/виробниками/бенефіціарами наукового, науково-технічного результату	0,05
VIII.	Матеріально-технічна база для виконання наукової роботи	x	x	x	x	x	0,07 / 0,09
16.	Наявність обладнання та матеріально-технічної бази для виконання наукової роботи, обґрунтування необхідності придбання додаткового обладнання та спеціалізації для проведення наукової роботи	наявна матеріально-технічна база є недостатньою для виконання наукової роботи	матеріально-технічна база є достатньою, обґрунтування необхідності придбання додаткового обладнання не відповідає завданням наукової роботи	матеріально-технічна база є достатньою, наявне обладнання дасть змогу провести основні етапи наукової роботи	матеріально-технічна база є достатньою, наявне обладнання дасть змогу провести основні етапи наукової роботи, обґрунтування необхідності придбання додаткового обладнання та спеціалізації для забезпечення інноваційності під час проведення наукової роботи відповідає завданням та заявленому ходу наукової роботи	матеріально-технічна база є достатньою, наявне обладнання дасть змогу провести усі етапи наукової роботи, обґрунтування необхідності придбання додаткового обладнання та спеціалізації для забезпечення інноваційності під час проведення наукової роботи відповідає завданням та заявленому ходу наукової роботи	0,07 / 0,09
IX.	Сума вагових коефіцієнтів	x	x	x	x	x	1
X.	Експертна оцінка (графік 11): сума пунктів 1.1—1.2, 2.1—2.2, 3.1, 4.1—4.2, 5.1—5.2, 6.1—6.2, 7.1—7.3, 8.1 (бали)	x	x	x	x	x	x

* Значення вносять до відповідних колонок, використовуючи такі умовні позначення: нуль (0; 0,0) — явищ не було; символ (x) — заповнення показника за характером побудови таблиці недоцільне.

XI.	Експерт вважає, що строки виконання проекту:	Обрати
	обґрунтовані добре	так ні
	обґрунтовані задовільно	так ні
	викликають сумніви, доцільно збільшити	так ні
	викликають сумніви, доцільно зменшити	так ні
XII.	Експерт вважає, що фінансування проекту:	Обрати
	обґрунтовано добре	так ні
	обґрунтовано задовільно	так ні
	викликає сумніви, занадто високе	так ні
	викликає сумніви, занадто низьке	так ні

	обґрунтовано незадовільно або необґрунтоване	так ні
XIII.	Експерт вважає, що колектив здатен виконати проєкт на належному рівні (зайве викреслити)	
Так	Ні	За відповідних умов
Коментар експерта (коментар експерта обов'язковий; висновок без коментаря є недійсним):		
Експерт	(прізвище, ім'я та по батькові)	(підпис)
		(дата)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 4 грудня 2019 р. № 995
Київ

Питання утворення деяких центральних органів виконавчої влади

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Утворити:

Державне агентство України з питань мистецтв як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику у сфері мистецтв;

Державне агентство України з питань мистецької освіти як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику у сфері спеціалізованої мистецької освіти;

Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику у сфері спеціалізованої мистецької освіти;

Державне агентство розвитку туризму України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту;

Державне агентство розвитку туризму України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику із здійснення контролю у сфері охорони культурної спадщини;

Державну службу охорони культурної спадщини України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури, молоді та спорту і який реалізує державну політику у сферах охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

2. Розмістити:

Державне агентство з питань мистецтв на умовах оренди у будинку по вул. Грінченка, 1, у м. Києві;

Державне агентство з питань мистецької освіти на умовах оренди по вул. Івана Франка, 19, у м. Києві;

Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства на умовах оренди по вул. Еспланадній, 42, у м. Києві;

Державне агентство спорту на умовах оренди по вул. Еспланадній, 42, у м. Києві;

Державне агентство розвитку туризму на умовах оренди по вул. Франка, 19, у м. Києві;

Державну інспекцію культурної спадщини на умовах оренди по вул. Ярославів Вал, 36, у м. Києві;

Державну службу охорони культурної спадщини на умовах оренди по вул. Ярославів Вал, 36, у м. Києві.

3. Внести до постанов Кабінету Міністрів України зміни, що додаються.

4. Міністерству культури, молоді та спорту подати у місячний строк Кабінету Міністрів України:

проекти положень про центральні органи виконавчої влади, утворені згідно з пунктом 1 цієї постанови;

пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства, що випливають з цієї постанови.

5. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування, крім пункту 3 постанови, який набирає чинності з 1 січня 2020 року.

Прем'єр-міністр України О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 грудня 2019 р. № 995

ЗМІНИ,
що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України

1. У додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2011 р. № 1399 «Про встановлення ліміту легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади» (Офіційний вісник України, 2012 р., № 7, ст. 246; 2014 р., № 28, ст. 793; 2016 р., № 101, ст. 3310; 2018 р., № 99, ст. 3288):

1) виключити такі позиції:

«Мінкультури 1»;

«Мінмолодьспорт 1»;

2) доповнити додаток такими позиціями:

«Державне агентство з питань мистецтв	1		
Державне агентство з питань мистецької освіти	1		
Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства	1		
Державне агентство спорту	1		
Державне агентство розвитку туризму	1		
Державна інспекція культурної спадщини	1		
Державна служба охорони культурної спадщини	1».		
2. У додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» (Офіційний вісник України, 2014 р., № 29, ст. 814; 2015 р., № 86, ст. 2882; 2019 р., № 88, ст. 2942):			
1) позицію			
«МКМС	180*****	180*****	
	575*****	571*****».	
замінити такою позицією:			
«МКМС	180	180»;	
2) доповнити додаток такими позиціями:			
«Державне агентство з питань мистецтв		49	48
Державне агентство з питань мистецької освіти		46	45
Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства		65	65
Державне агентство спорту		107	107
Державне агентство розвитку туризму		30	30
Державна інспекція культурної спадщини		40	39
Державна служба охорони культурної спадщини		58	57»;
3) виноски до додатка «*****» і «*****» виключити.			
3. У схемі спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» (Офіційний вісник України, 2014 р., № 74, ст. 2105; 2019 р., № 86, ст. 2898, № 88, ст. 2942):			
1) розділ II доповнити такими позиціями:			
«Державне агентство України з питань мистецтв			
Державне агентство України з питань мистецької освіти			
Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства України			
Державне агентство спорту України			
Державне агентство розвитку туризму України			
Державна інспекція культурної спадщини України			
Державна служба охорони культурної спадщини України»;			
2) пункт 8 розділу III доповнити абзацами такого змісту:			
«Державне агентство України з питань мистецтв			
Державне агентство України з питань мистецької освіти			
Державне агентство розвитку молоді та громадянського суспільства України			
Державне агентство спорту України			
Державне агентство розвитку туризму України			
Державна інспекція культурної спадщини України			
Державна служба охорони культурної спадщини України».			

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 27 листопада 2019 р. № 1000
Київ

Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Внести до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 р. № 867 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 98, ст. 3226), зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 листопада 2019 р. № 1000

ЗМІНИ,
що вносяться до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу

1. Пункт 6 доповнити абзацом такого змісту:

«У разі визначення для цілей пункту 13 цього Положення цін на два періоди поставки: місяць та квартал, НАК «Нафтогаз України» придбаває природний газ за ці-

ною, яка є середньою арифметичною ціною продажу/постачання природного газу на відповідний місяць та квартал за вирахуванням торговельної надбавки (націнки) НАК «Нафтогаз України» на рівні 1,917 відсотка зазначеної ціни.».

2. Пункт 13 викласти в такій редакції:

«13. З 1 січня 2020 р. НАК «Нафтогаз України» здійснює продаж/постачання природного газу відповідно до пунктів 7, 8 і 11 цього Положення за цінами, що встановлюються продавцем (постачальником) і покупцем (споживачем) на відповідні періоди поставки (місяць або квартал), але не вище середньої арифметичної ціни газу, за якою Компанія пропонує газ промисловим споживачам за умови попередньої оплати до відповідного періоду поставки газу (місяць або квартал). Вимоги щодо граничного рівня ціни застосовуються окремо до кожного періоду поставки.

На період з 1 січня 2020 р. ціна природного газу визначається одночасно на два періоди поставки:

квартал — продаж/постачання природного газу за ціною I кварталу здійснюється відповідно до пунктів 7, 8 і 11 цього Положення на період I кварталу та квітня 2020 р.; місяць — продаж/постачання природного газу за щомісячними цінами здійснюється відповідно до пунктів 7, 8 і 11 цього Положення у разі відсутності договору постачання природного газу за квартальними цінами, укладеного з окремими побутовими споживачами, виробниками теплової енергії та релігійними організаціями (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державним підприємством «Міжнародний дитячий центр «Артек», за квартальними цінами.».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 4 грудня 2019 р. № 1001
Київ

Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

Прем'єр-міністр України О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 грудня 2019 р. № 1001

ПЕРЕЛІК
постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. № 929 «Про посилення контролю за режимами споживання електричної і теплової енергії» (ЗП України, 1996 р., № 16, ст. 440).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 1997 р. № 538 «Про вдосконалення системи розрахунків за споживання природного газу» (Офіційний вісник України, 1997 р., число 23, с. 102).

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 1998 р. № 1080 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 червня 1997 р. № 538» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 28, ст. 1051).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1998 р. № 1606 «Про внесення доповнення до постанови Кабінету Міністрів України від 6 червня 1997 р. № 538» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 40, ст. 1490).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 1998 р. № 1896 «Про внесення змін і доповнень до постанови Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. № 929» (Офіційний вісник України, 1998 р., № 48, ст. 1763).

6. Пункт 3 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 р. № 367 (Офіційний вісник України, 2001 р., № 17, ст. 739).

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 р. № 665 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. № 929» (Офіційний вісник України, 2002 р., № 21, ст. 1037).

8. Пункт 9 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1106 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 30, ст. 1546).

9. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 січня 2006 р. № 60 (Офіційний вісник України, 2006 р., № 4, ст. 171).

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2006 р. № 131 «Про внесення змін до Положення про державний енергетичний нагляд за режимами споживання електричної і теплової енергії» (Офіційний вісник України, 2006 р., № 7, ст. 353).

11. Пункт 1 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. № 929 і від 21 липня 1999 р. № 1312, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 970 (Офіційний вісник України, 2008 р., № 86, ст. 2883).

12. Пункт 2 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1390 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 3, ст. 85).

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 705 «Про визначення гарантованих постачальників природного газу» (Офіційний вісник України, 2012 р., № 58, ст. 2341).

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 510 «Про внесення змін до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 705» (Офіційний вісник України, 2013 р., № 60, ст. 2152).

